

Δεοντολογία της εκπαιδευτικής και κοινωνικής έρευνας.

Πιθανά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν όταν διεξάγουμε μια έρευνα:

1. Ζητήματα που προέρχονται από την ίδια τη φύση του ερευνητικού προγράμματος.
2. Το πλαίσιο της έρευνας.
3. Οι διαδικασίες που υιοθετούν.
4. Τις μεθόδους συλλογής δεδομένων.
5. Η φύση των συμμετεχόντων.
6. Το είδος των στοιχείων που συλλέγονται.
7. Τι θα γίνει με τα δεδομένα.

Αναλογία κόστους-οφέλους.

Συνειδητή συναίνεση: Οι συμμετέχοντες σε μια έρευνα είναι ελεύθερα άτομα που συναινούν (ή όχι) για τη συμμετοχή τους σε μια έρευνα.

Κατευθυντήριες γραμμές για τη συνειδητή συναίνεση:

1. Μια καλή εξήγηση των διαδικασιών που θα ακολουθηθούν και το σκοπό τους.
2. Αναλυτική περιγραφή των κινδύνων και της ταλαιπωρίας που μπορεί να υποστούν.
3. Μια περιγραφή των ωφελημάτων που μπορεί λογικά να αναμένουμε.

Αποκάλυψη των κατάλληλων εναλλακτικών διαδικασιών που θα μπορούσαν να ωφελήσουν τους συμμετέχοντες.

5. Μια προσφορά απαντήσεων σχετικά με τις διαδικασίες.

6. Ενημέρωση ότι το άτομο έχει το ελεύθερο να αποσύρει τη συναίνεση του και να διακόψει τη συμμετοχή του στην έρευνα ανά πάσα στιγμή χωρίς επιπτώσεις.

Τα άτομα θα πρέπει να είναι ικανά να κατανοήσουν τις διαδικασίες και να είναι υπεύθυνα.

Ορισμένες φορές οι συμμετέχοντες δεν είναι δυνατό να κατανοήσουν όλες τις λεπτομέρειες και τις τεχνικές συλλογής και ανάλυσης δεδομένων που εμπλέκονται σε μια έρευνα.

Υπάρχουν φορές που η πλήρης πληροφόρηση των συμμετεχόντων σε μια έρευνα είναι αδύνατη γιατί μπορεί να αλλοιώσει τη φύση της.

Πολλές φορές όταν γίνονται έρευνες με παιδιά η συναίνεση απαιτείται από τους γονείς αλλά και από τα παιδιά.

Ερευνητές υποστηρίζουν ότι ακόμη και σε μικρά παιδιά θα έπρεπε να δίνονται εξηγήσεις για τη φύση της έρευνας.

Υπάρχουν και άτομα που δεν έχουν την ικανότητα να δώσουν συνειδητή συναίνεση.

Πρόσβαση και αποδοχή.

Ο ερευνητής πρέπει να παρουσιάσει πιστοποιητικά στο χώρο όπου πάει να κάνει την έρευνα τα οποία εδραιώνουν τη δεοντολογική τους στάση σε σχέση με την έρευνα.

Απαιτείται η άδεια της υπηρεσίας ή/ και των διευθυντών των ιδρυμάτων όπου γίνεται η έρευνα.

Καλή θέληση και συνεργασία είναι απαραίτητες ειδικά όταν η έρευνα είναι μακράς διάρκειας.

Όταν ξεκινούμε την έρευνα όλα θα πρέπει να είναι ξεκάθαρα στο μυαλό μας σχετικά με τις συνέπειες που μπορεί να έχει η έρευνα για τους συμμετέχοντες αλλά και για το ίδρυμα/ φορέα.

Χρειάζεται ένα εισαγωγικό γράμμα που θα ζητά την επίσημη άδεια για τη διεξαγωγή της έρευνας στο ίδρυμα/ φορέα.

Οι ερευνητές θα πρέπει να είναι προσεχτικοί σχετικά με πληροφορίες που δίνουν για την έρευνα καθώς μπορεί αυτές να προϊδεάσουν τα άτομα για του σκοπούς του πειράματος.

Για την απόκτηση πρόσβασης:

1. «Επίσημες» δίοδοι για την απόκτηση πρόσβασης.
2. Μιλήστε με τους ανθρώπους που θα τους ζητήσετε να συνεργαστούν.
3. Υποβάλλεται σχέδιο του προγράμματος στο διευθυντή.
4. Αποφασίστε τι εννοείται με την ανωνυμία και εμπιστευτικότητα.
5. Αποφασίστε αν οι συμμετέχοντες θα έχουν πρόσβαση στο υλικό.

6. Πληροφορήστε τους συμμετέχοντες για το τι θα γίνει με τις πληροφορίες που παρέχουν.

7. Περίληψη σχετικά με τις προθέσεις σας και τις συνθήκες της έρευνας για διανομή στους συμμετέχοντες.

8. Να είστε έντιμοι σε ό,τι αφορά τις συνθήκες και το σκοπό της έρευνας.

9. Οι άνθρωποι που συμμετέχουν και βοηθούν στην έρευνα μας, μας κάνουν χάρη.

10. Δεν παν όλα «καλά» από μόνα τους.

Οι δεοντολογικές αρχές δεν είναι απόλυτες. Πολλές φορές υπάρχουν μεταβολές στο τι θεωρείται «δεοντολογικό».

Διλήμματα των ερευνητών: η αξία της επιστημονικής έρευνας και η αξιοπρέπεια και η ελευθερία των συμμετεχόντων.

Σχετικισμός και απόλυτες δεοντολογικές αρχές.

Θα πρέπει να δίνονται εξηγήσεις για τους σκοπούς της έρευνας ιδιαίτερα όταν θίγεται η αξιοπρέπεια ή η αυτοεκτίμηση των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια της έρευνας.

Δεοντολογικά διλήμματα.

Σεβασμός στην ιδιωτική ζωή. Πολλές φορές οι πληροφορίες οι οποίες συλλέγονται είναι ευαίσθητες, μπορεί να γίνεται συλλογή σε ευαίσθητους χώρους ή η δημοσιοποίηση των πληροφοριών να είναι προβληματική.

Ανωνυμία. Δεν πρέπει να αποκαλύπτονται οι συμμετέχοντες της έρευνας. Ένας συμμετέχοντας θεωρείται ανώνυμος όταν η ταυτότητα του δεν μπορεί να εντοπιστεί από τον ερευνητή ή άλλο άτομο.

Εμπιστευτικότητα. Αν και οι ερευνητές γνωρίζουν ποίοι παρέχουν τις πληροφορίες βοηθούν στο να μην γίνουν ευρύτερα γνωστοί.

Προδοσία. Αναφέρεται στη δημοσίευση πληροφοριών που μπορεί να προκαλέσουν πόνο, ενόχληση ή άγχος στους συμμετέχοντες.

Εξαπάτηση. Σε ορισμένες κοινωνικές έρευνες οι συμμετέχοντες σκόπιμα παραπληροφορούνται ή δεν πληροφορούνται καθόλου το σκοπό της έρευνας ώστε να μην αλλοιωθούν τα δεδομένα.

Πρέπει να αναρωτιόμαστε συνεχώς αν η εξαπάτηση είναι επιβεβλημένη.

Θα πρέπει ο ερευνητής μετά την έρευνα να προσπαθήσει να μειώσει στο ελάχιστο τις αρνητικές συνέπειες της εξαπάτησης.

Υπάρχουν διαφορετικές τεχνικές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν αντί για την εξαπάτηση.

Εξαπάτηση χρησιμοποιείται και όταν ερευνητές διεισδύουν σε ομάδες για να τις ερευνήσουν.

Γιατί θα πρέπει να υπάρχει ένας προσωπικός κώδικας δεοντολογίας;

1. Μας καθιερώνει ως μέλη της ευρύτερης επιστημονικής κοινότητας.
2. Ενημερώνει τους ερευνητές για τις υποχρεώσεις τους απέναντι στους συμμετέχοντες.
3. Αν κάποιος ακολουθεί ένα κώδικα δεοντολογίας μπορεί να υπάρξει προβληματισμός για εναλλακτικούς τρόπους έρευνας.
4. Ένας ισορροπημένος κώδικας μπορεί να προετοιμάζει τους ερευνητές για πιθανά εμπόδια ή προβληματικές καταστάσεις.

Σχεδιασμός εκπαιδευτικής έρευνας.

Βασικά ζητήματα στο σχεδιασμό της έρευνας.

1. Γενικοί στόχοι και σκοποί της έρευνας.
2. Οι τρόποι με τους οποίους μπορεί να τεθεί σε λειτουργία η έρευνα.
3. Διατύπωση ερευνητικών ερωτημάτων.
4. Εντοπισμός και ιεράρχηση των προτεραιοτήτων και των περιορισμών της έρευνας.

5. Η διαμόρφωση του ερευνητικού πεδίου.
6. Η εστίαση της έρευνας.
7. Η ερευνητική μεθοδολογία.
8. Ζητήματα δεοντολογίας.
9. Οι αποδέκτες της έρευνας.
10. Η διαμόρφωση των ερευνητικών εργαλείων.
11. Η δειγματοληψία.

12. Τα χρονοδιαγράμματα.

13. Οι πηγές που απαιτούνται.

14. Η εγκυρότητα και η αξιοπιστία.

15. Η ανάλυση δεδομένων.

16. Επιβεβαίωση και επικύρωση των δεδομένων.

17. Η αναφορά και η τελική συγγραφή της έρευνας.

Οι αποφάσεις σχετικά με τον προσανατολισμό της έρευνας επηρεάζονται άμεσα από τους χρονικούς περιορισμούς αλλά και από τους περιορισμούς σε πόρους.

Οι αποφάσεις προσανατολισμού είναι γενικές αποφάσεις στο πεδίο της στρατηγικής και καθορίζουν τη γενική φύση της έρευνας.

Το ερευνητικό σχέδιο και η μεθοδολογία που θα ακολουθηθούν σχετίζονται με ζητήματα τακτικής της έρευνας και αφορούν τον τρόπο που θα απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα.

Η απόφαση μας σχετικά με το ποια εργαλεία θα χρησιμοποιήσουμε για να συλλέξουμε δεδομένα εξαρτάται άμεσα από το τι είδους έρευνα διεξάγουμε.

Ανάλυση δεδομένων.

Το πως θα αναλύσουμε τα δεδομένα που έχουμε είναι κάτι το οποίο θα πρέπει να έχουμε σκεφτεί ήδη από την αρχή της έρευνας. Θα πρέπει να ξέρουμε τις τεχνολογικές προκλήσεις που συνδέονται με την κάθε μορφής ανάλυση.

Υπάρχουν διαφορετικές τεχνικές ανάλυσης για τις διαφορετικές μεθοδολογίες που υπάρχουν.

Παρουσίαση και αναφορά αποτελεσμάτων. Το πως θα γραφτεί η τελική αναφορά έχει άμεση σχέση με το ποιος είναι ο αποδέκτης της έρευνας.

Η έρευνα δεν είναι ηθικά ή πολιτικά ουδέτερη. Το ποιος χρηματοδοτεί την έρευνα αλλά και οι προσωπικές, πολιτικές και ηθικές δεσμεύσεις του ερευνητή επηρεάζουν την διεξαγωγή της.